

צורך והכרח להגדיל ולהרחיב עוד יותר את „בית רבינו“, ועד להגדלה והרחבה שהיא באופן דפריצת גדר, „פרצת“ (בגימטריא 770), כמו בנין בית חזק³².

וע"פ האמור לעיל ע"ד גודל העילוי ד„בית רבינו שבבבל“ – ש„נסע מקדש וישב שם“, ו„הוא מקום המקדש גופי“ דלעתיד, ועד שבו יתגלה מקדש העתיד ומשם יחזור לירושלים – מובן גודל הזכות דכאו"א מישראל להשתתף בגופו ובממונו³³ (וכל המרבה הרי זה משובח) בבניית „בית רבינו שבבבל“, כהכנה לירידת והתגלות מקדש העתיד תיכף ומיד ממש.

(קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל - סה"ש תשנ"ב ע' 465)

32) ועד להנחת אבן פינה.

[בערב ח"י אלול שנת תשמ"ח נערכה הנחת אבן פינה להגדלת והרחבת בית הכנסת ובית המדרש דליובאוויטש שבליובאוויטש, במעמד כ"ק אדמו"ר שליט"א, שהניח האבן פינה בידי הק'. המו"ל].

33) ע"ד ובדוגמת בית המקדש – ש„הכל חייבין לבנות ולסעד בעצמן ובממונם כו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"א הי"ב).

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
To DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

במדבר

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק כג

(תרגום הפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושמונה לבריאה

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

פּרִיץ, ודרשו חז"ל²³ "זה משיח, שנאמר²⁴ עלה הפורץ לפניהם"²⁵.

... בשלימות דמספר שבע (שבע מאות ושבעים) נרמזת גם שלימות עבודתו של רבינו במשך כל ימי חייו, שבע עשירות שנים, שבעים שנה (תר"ם – תש"י), ועד לגמר ושלימות עבודתו בעשור השביעי בחצי כדור התחתון (מהבית שמספרו שבע מאות ושבעים), כולל גם המשך העבודה בשנים שלאח"ז ע"י דור השביעי, "כל השביעין חביבין"²⁶ – שעי"ז נעשית השלימות דמעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות בכל שבעת הארצות שבעולם, ותיכף ומיד "יוסיף אדני שנית ידו גו' ואסף נדחי ישראל גו'", עי"ז ש"פרצת (בגימטריא שבע מאות ושבעים) עליך פּרִיץ, "עלה הפורץ לפניהם".

ובכל זה ניתוסף הדגשה יתירה בתקופה האחרונה:

העבודה דהפצת התורה והיהדות והמעיינות חוצה מ"בית רבינו" (770) הולכת ונמשכת וביתר שאת וביתר עוז גם לאחרי (עשר שנים האחרונות ב) חיים חיותו בעלמא דין, יותר מארבעים שנה (תש"י – תש"נ), באופן ד"נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"²⁷, ונמצא, ש"בית רבינו" (770) הוא בבחינת "תלפיות", "תל שכל פיות פונים בו"²⁸, יותר מיובל שנים (ת"ש – תש"נ), "עד עולם"²⁹.

וענין זה מודגש עוד יותר כשרואים במוחש שהולך וניתוסף ביתר שאת וביתר עוז במספר בני"ש שבאים ל"בית רבינו", "ברוב עם הדרת מלך"³⁰ (כולל גם "מאן מלכי רבנן"³¹, ובפרט נשיא (מלך) הדור), ונעשה

א. "אלה קרואי העדה"

מן הפסוק¹ "אלה קרואי העדה נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם" מצטט רש"י את המילים "אלה קרואי העדה", ומפרט: "הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה".

בין המפרשים ניתן למצוא שתי דרכים לבאר את כוונת רש"י:

(א) כוונת רש"י היא למנוע את המחשבה שהכוונה ב"קרואי העדה" היא שהם קוראים ומכנסים את העדה, ואין להסביר כך, כי לא זוהי חשיבות הנשיאים².

(ב) משמעות הביטוי "קרואי העדה" היא שהם נקראים מתוך העדה, ואין ראוי לומר זאת על הנשיאים שהם הנקראים, ואנשי העדה הם ה"קוראים (גזורים)", כאילו אנשי העדה נעלים מן הנשיאים³.

לכן מפרש רש"י, שהכוונה היא "הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה" – הם אכן נקראים, וייתכן שעל ידי העדה, אך זאת לצורך "עצה ותיקון", לכל דבר חשיבות שעדה זקוקה לו.

ב. מדוע לשלול פירוש אחר?

אך קשה להסביר את דברי רש"י על פי שתי דרכים אלו:

לפי הפירוש הראשון, שכוונת רש"י היא למנוע את הטעות בביאור המילה "קרואי" – צריך היה רש"י לצטט מן הפסוק רק את המילה "קרואי" ולפרש "הנקראים" וכדומה.

בנוסף לכך: אם כוונת רש"י היא לשלול פירוש שלישי שהמשמעות של "קרואי" היא שהם קוראים ומכנסים את העדה, משום שזוהי חשיבותם, ולכן מפרש רש"י שחשיבותם היא

אחרת – "הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה" – הרי זה עצמו אינו מובן: מדוע באמת שולל רש"י את הפירושו? הרי זהו ענין של חשיבות, בהתאם לענינו, כאשר מכנסים את העדה ביחד כדי למנותם.

הכרחי אפוא לומר, שהסברו של רש"י שהנשיאים אינם קוראים לעדה, איננו נובע מתוכן הפירוש, אלא מפני המשמעות הלשונית של המילה "קרואי", שכוונתה שהם נקראים, ולא שהם קוראים לעדה.

ואין מובן: מדוע בכלל צריך רש"י לשלול זאת, הרי זה מובן מאליו.

גם הפירוש השני, דלעיל, אינו מובן: המשמעות של "קרואי" אינה מבטאת שהנקראים נחותים יותר מן הקוראים. ומדוע אין להסביר כך? הרי ייתכן שקוראים להם עקב חשיבותם⁴.

ג. "האנשים האלה" – אחרים?

בהמשך, מן הפסוק "ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר נקבו בשמות", מצטט רש"י את המילים "האנשים האלה", ומפרש: "את שנים עשר נשיאים הללו". לאחר מכן הוא מצטט את המילים "אשר נקבו", ומפרש: "לו כאן בשמות".

ומסבירים המפרשים⁵, שמכך שהתורה מאריכה בלשונה ואומרת "ויקח משה ואהרן את האנשים האלה" ולא "ויקח אותם משה ואהרן" וכדומה – שהרי כבר ידוע שמדובר אודות הנשיאים – ניתן היה לחשוב שאלה הם אנשים אחרים, ולא י"ב הנשיאים שאודותם מדובר לפני כן, והמילים "אשר נקבו בשמות" אמורות לגבי אנשים אחרים שהקדוש-ברוך-

23 אגדת בראשית ספס"ג. וראה ב"ר ספפ"ה ובפרש"י.

24 מיכה ב, יג.

25 ולהעיר, ש"בית משיח" בגימטריא "פרצת" (770). ודו"ק.

26 ויק"ר פכ"ט, יא. וראה ד"ה באתי לגני ה'ש"ית בתחלתו. ובארוכה – ד"ה זה תשי"א.

27 תבוא כט, ג.

28 ברכות ל, א.

29 שמואל"א א, כב ובפרש"י. ירושלמי ברכות פ"ד ה"א. וראה קידושין טו, א. מכילתא

ופרש"י משפטים כא, ו.

30 משלי יד, כח.

31 ראה גיטין סב, סע"א. זח"ג רנג, ב – ברע"מ.

1 פרשתנו א, טו.

2 ראה דבק טוב ושפ"ח כאן.

3 רא"ם כאן. וראה גר"א כאן.

4 להעיר מראב"ע ואבי עזרי לראב"ע כאן.

5 ראה רא"ם, דבק טוב, שפ"ח. ועד.

לירושלים (כנ"ל).

ויש להוסיף, שענין זה מרומז גם בשמו¹⁴ של "בית רבינו" שבדורנו: "רבינו" – ב' שמותיו רומזים על הגאולה: שמו הראשון – יוסף – ע"ש "ביום ההוא יוסיף אדניי שנית ידו לקנות את שאר עמו אשר ישאר מאשור וממצרים גו' ומאיי הים גו' ואסוף נדחי ישראל ונפוצות יהודה יקבץ מארבע כנפות הארץ"¹⁵, ושמו השני – יצחק – ע"ש הצחוק והשמחה ששלימותה בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כמ"ש¹⁶ "אז ימלא שחוק פינו", "אז דייקא, לעתיד לבוא"¹⁷, כשיאמרו ליצחק (דוקא) "כי אתה אבינו"¹⁸.

ו"בית (רבינו)" – מספרו שבע מאות ושבעים¹⁹, וע"ש מספר זה נקבע שמו אשר יקראו ל"בית רבינו" בפי כל ישראל, "770"²⁰, שמספר זה הוא הגימטריא ד"פרצת", ע"ש "פרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"²¹, שרומז שמבית זה אורה יוצאה לכל ד' רוחות העולם, ובאופן של פריצת גדר, שכל ד' רוחות העולם מתעלים לדרגת ארץ ישראל ("עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות"), כולל ובמיוחד שכל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם נקבעים בארץ ישראל ומתחברים לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, עליו נאמר²² "פרצת עליך

(14) כידוע שהשם מורה על תוכנו ומהותו של הדבר הנקרא בשם זה (תניא שעהיוה"א ספ"א. וראה בארוכה תשובות וביאורים (קה"ת תשל"ד) ס"א וש"נ).
 (15) ישע"י יא, יא-יב.
 (16) תהלים קכו, ב.
 (17) משא"כ בזמן הגלות, ש"אסור לאדם שימלא שחוק פיו בעוה"ז, שנאמר אז ימלא שחוק פינו" (ברכות לא, א).
 (18) ישע"י סג, טז. שבת פט, ב.
 (19) להעיר מהנהגת גדולי ישראל שלמדו רמזים והוראות בעבודת ה' גם מעניני חול כיו"ב (כמו מספר הקרון במרכבת המסע, שהו"ע עראי, ועאכו"כ בנוגע לבית קבוע), ובפרט בנדו"ד שהמספר נעשה שמו של הבית, כבפנים.
 (20) הן בלשון הקודש – שבע מאות ושבעים, הן באידיש – זיבן זיבעציק, והן בלשון המדינה (אנגלית) – "סעועון סעועענטי".
 (21) ויצא כה, יד.
 (22) וישב לה, כט.

הוא נקב בשמותיהם אל משה רבינו לפני כן, במקום אחר".

ורש"י, בדבריו, שולל זאת ואומר שמדובר כאן אודות "שנים עשר נשיאים הללו", ופירושו של "אשר נקבו בשמות" הוא "לזכרון" – למשה, ובמקום זה, ולא במקום אחר.

אך קשה מאד לומר⁶ שלא פירוש רש"י ניתן היה לחשוב שהפסוק המופיע כאן, באמצע ענין העוסק בשנים עשר הנשיאים, יכוון באומרו "ויקח... את האנשים האלה" – לאנשים אחרים, ולא ל"אלה" המוזכרים לפני כן, ויותר מכך – שהפסוק לא יציין במפורש מי הם, אלא רק ירמז לכך במילים "את האנשים האלה אשר נקבו בשמות", בלי לומר אודות מי מדובר, ורש"י צריך לשלול פירוש זה!

ד. האנשים האלה" – דוקא "נשיאים"

מפרשים אחרים⁷ מסבירים, שרש"י אינו בא לשלול את המחשבה שהתורה מתכוונת כאן לאנשים אחרים, אלא מטרתו להבהיר ענין תוכני בהבנת הפסוקים:

מן המילים ויקח משה ואהרן את האנשים האלה" משתמע, שאלה הם סתם "אנשים", ולא לקחו אותם משום היותם נשיאים. על כך בא רש"י להדגיש, שלקחתם היתה דוקא משום היותם נשיאים – "שנים עשר נשיאים הללו".

אך לפי זה צריך להבין, מדוע, אכן, אומרת התורה "את האנשים" באופן סתמי⁸ – ואינה אומרת "נשיאים" – ויש צורך בפירוש רש"י כדי להבין שנלקחו דוקא משום היותם י"ב נשיאים הללו"?

(6) ראה ספר הזכרון ושם אפרים כאן.

(7) גו"א בפרש"י כאן.

(8) אבל ראה פרש"י שלח יג, ג: כל אנשים שבמקרא ל' חשיבות.

ה. שני הפסוקים מיותרים, לכאורה

כדי להבין זאת יש להקדים שאלות נוספות המתעוררות על פסוקים אלו⁹:

(א) שני הפסוקים "אלה קרואי..." ו"ויקח משה ואהרן..." הם, מיותרים, לכאורה, לחלוטין:

לגבי הפסוק הראשון: הרי בתחילת הענין כבר נאמר "ואתכם יהיו איש איש למטה איש ראש לבית אבותיו הוא". ומה, אפוא, בא פסוק זה לתאר שוב, ובהרחבה?

יותר מכך אין מובן מה מחדש הפסוק השני: הרי ברור, שמשה ואהרן צייתו לציווי ה', שהנשיאים יהיו עמם בספירת ישראל. כפי שבמקומות רבים בתורה אין התורה מספרת לאחר הציווי, שמשה קיים את ציווי ה', כי זה מובן מאליו¹⁰.

אף אם התורה רוצה, מסיבה כלשהי, לפרט כאן שמשה ואהרן קיימו למעשה את ציווי הקדוש-ברוך-הוא, די היה לומר "ויעשו כן משה ואהרן"¹¹ או "ויקח משה ואהרן את האנשים האלה". ולשם מה נחזק ההמשך "אשר נקראו בשמות", כאילו יש צורך בסימן – את מי לקחו?

(ב) בכלל, אין מובנים כאן המשך דברי ה' אל משה: לאחר הפסוק¹² "ואתכם יהיו איש איש למטה..." אמר הקדוש-ברוך-הוא¹³ "ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם לראובן...", ומפרט את שמו של כל נשיא שבת בנפרד.

ולכאורה, דיבור זה הרי היה "באחד לחודש השני בשנה השנית", כלומר, באחד באייר,

(9) וכמה מהם איתא במפרשי התורה, וברש"י בהשקפה ראשונה אין כל תירוץ, אף שהם דברים בלתי מובנים בפשוטו של מקרא.

(10) ובפרט שבלאה"כ מפורש אח"כ בתורה (א, יט. וראה פסוק מד) כאשר צוה ה' את משה ויפקדם במדבר סיני.

(11) ע"ד לקמן א, נד. ב, לד.

(12) א, ד.

(13) א, ה.

חודש לאחר הקמת המשכן¹⁴, שאז הקריבו אותם הנשיאים קרבנות לחנוכת המזבח¹⁵. ואם כך, מדוע הוסיף הקדוש-ברוך-הוא ואמר „ואלה שמות האנשים...“, כאילו הוא מגלה ומודיע למשה את שמות הנשיאים, בעת היותם יודעים למשה לפני כן¹⁶.

[הפסוקים „ואלה שמות האנשים...“ אינם הודעת הכתוב, שאז היה מובן פירוט השמות, כיון שבתורה לא פורטו עדיין עד עתה שמות הנשיאים, והם מוזכרים רק בפרשת נשא – אלא זהו חלק מדברי הקדוש-ברוך-הוא אל משה – „ואלה שמות האנשים אשר יעמדו אתכם...“¹⁷.

1. כל נשיא קשור לעם ישראל כולו

כדי להשיב לשאלות אלו אומר רש"י „קרואי העדה – הנקראים לכל דבר חשיבות שבעדה“: כאן התחדש משהו חדש אצל הנשיאים, אשר לא היה לפני כן.

וזאת בהמשך לפירוש הקודם של רש"י: על הפסוק „ואתכם יהיו איש איש למטה“ מפרש רש"י: „כשתפקדו אותם יהיו עמכם נשיא כל שבט ושבט“, ובפשטות כוונת רש"י היא לבאר, ששותפות הנשיאים עם משה ואהרן במנין בני ישראל, אין כוונתה שכל נשיא ישתתף רק במנין שבטו, אלא שנשיאי כל השבטים ישתתפו במנין כל שבט ושבט¹⁸.

וזאת לומר רש"י מלשון הפסוק „ואתכם יהיו“, ומכך שאין זה נאמר בהמשך לפסוק הקודם „תפקדו אותם לצבאותם אתה ואהרן ונשיאי השבטים“ וכדומה, כפי שמבארים המפרשים במפורש¹⁹.

אך יש צורך להבהיר: איזה קשר יש לנשיא של שבט אחד למנינו של שבט אחר, שאין הוא נשיאו?

משה ואהרן הם המנהיגים של כל ישראל – משה הוא הגואל והמנהיג, ואהרן הוא הכהן הגדול של כל ישראל, ולכן הם סופרים את כל שבטי ישראל.

אך הנשיאים קשורים כל אחד רק לשבטו, ויש מקום להשתתפות כל אחד מהם במנין השבט שלו, מפני כבודו של הנשיא או מפני שעליו לזהות שהמנהיג שייך לשבטו, שהרי ייתכן שיתעורר ספק באשר ליחוסו של יהודי, ואת זאת פותר הנשיא²⁰ –

אך מהו הקשר של נשיא זה לשבטי ישראל האחרים, אשר משום כך עליו להשתתף במנינם?

על כך היו דברי ה' „אלה קרואי העדה“: באותה שעה מינה אותם הקדוש-ברוך-הוא לתפקיד חדש, שבנוסף לכך שכל אחד מהם הוא נשיא לשבטו, הם נעשו אלה אשר „נקראים לכל דבר חשיבות שבעדה“: הם קשורים לעדה כולה, לכל ישראל, ולא רק כל אחד לשבטו.

2. ראשי אלפי ישראל

לפי זה יובן מדוע בתיאור הנשיאים אומרת התורה „נשיאי מטות אבותם ראשי אלפי ישראל הם“:

והרי, לכאורה, כאן חשוב לציין רק את

שלבני, „ואתכם יהיו איש איש למטה“, כמ"ש במשכיל לדוד כאן (וראה פרשתנו א, מד).
 (19) משכיל לדוד בפרש"י.
 (20) כמ"ש באברבנאל, ספורנו כאן (א, ד). ועוד וראה כלי יקר שם בסופו.

גאולתכם.

... יש לבאר כהנ"ל בנוגע ל„בית רבינו שבבבל“ בדורנו זה – ביתו

(בית הכנסת ובית המדרש) של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו:

... בדור זה, דור האחרון של הגלות ודור הראשון של הגאולה,

מסיימים ומשלימים „מעשינו ועבודתינו כל זמן משך הגלות“⁸ לעשות מארץ העמים ארץ ישראל גם במקום היותר תחתון דארץ העמים, חצי כדור התחתון (שבו לא הי' מתן תורה⁹), אשר „ע"י העלאת המקום היותר תחתון מעלים גם את כל שאר המקומות דארץ העמים“¹⁰, וענין זה נעשה ע"י „בית רבינו“ שבחצי כדור התחתון, שממנו אורה יוצאה לכל העולם, לעשות מהעולם כולו (עד לפנה הכי נדחת בקצוי תבל) ארץ ישראל, שזהו „ע"י ד"עתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות“¹¹, ו„עתידה ירושלים שתתפשט בכל ארץ ישראל“¹¹, שבה יוקבעו כל בתי כנסיות ובתי מדרשות שבכל העולם כולו מחובר לבית המקדש, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, נשיא הדור, שהוא המשיח (גואלן של ישראל) שבדור, ועוד וג"ו עיקר, שהוא הנשיא דתורת החסידות¹², אשר „ע"י הפצתה חוצה (יפוצו מעינותיך חוצה“, עד לחוצה שאין חוצה ממנו, בכל קצוי תבל) פועלים ביאת מלכא משיחא¹³.

ועפ"ז מובן גודל העילוי ד„בית רבינו“ – „מקדש מעט“ העיקרי בגלות האחרון, „שנסע מקדש וישב שם“, ולכן „הרי הוא מקום המקדש גופי" דלעתיד, ולא עוד אלא שבו יתגלה מקדש העתיד, ומשם ישוב

(8) תניא רפ"ז.

(9) ראה אגרות-יקודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ב ע' תצב ואילך. וש"נ.

(10) „כמו בהגבהת כותלי בית שצריכים להתחיל להגבי" הקורה התחתון דוקא ואז ממילא יוגבהו העליונים הימנו, משא"כ אם הי' מתחיל מאמצע הכותל לא הי' מגבי" התחתונים“ (תו"א בראשית ד, רע"א).

(11) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח. יל"ש ישע"י רמז תקג.

(12) להעיר, שתורת החסידות היא בחי' היחידה שבתורה (ראה קונטרס ענינה של תורת החסידות), הקשורה עם בחי' היחידה שבישראל, נשמתו של משיח צדקנו (רמ"ז לזח"ב מ, ב. ועוד).

(13) אגה"ק דהבעש"ט – כש"ט בתחלתו.

הוספה בשורת הגאולה

ע.

יש לומר – שהמקדש דלעתיד (ש"בנוי ומשוכלל יגלה ויבוא מן השמים¹) יתגלה תחילה בהמקום "שנסע מקדש וישב שם"² בזמן הגלות (בית רבינו שבבבל³), ומשם יועתק למקומו בירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמרומז בלשון הרמב"ם (בהלכות מלך המשיח⁴) "ובנה מקדש במקומו" – דלכאורה: מהו הצורך להשמיענו כאן שבנין המקדש הוא במקומו? ולאידך, למה אינו מפרש המקום, ובנה מקדש בירושלים? – ש"במקומו" רומז גם על מקומו של מלך המשיח בזמן הגלות (לפני ש"הרי זה משיח בודאי"), היינו, שבהיותו בגלות (ששם יושב⁵ וממתין ומצפה לגאול את בני" ושכינה עמהן מהגלות) בונה מלך המשיח מקדש (מעט) שהוא מעין ודוגמת המקדש שבירושלים (כמו "בי כנישתא דשף ויתיב"³, "שנסע מקדש וישב שם"), בתור הכנה למקדש העתיד, שיתגלה תחילה שם, ומשם ישוב (עם הקב"ה ובנ"י) לירושלים.

. . . ואולי יש לומר, שמ"ש במדרש⁶ ש"בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם", קאי על גג בית המקדש דמקדש מעט שבחוץ לארץ⁷ שהוא במקום המקדש בירושלים ("שנסע מקדש וישב שם"), כי, לאחרי שמקדש העתיד יתגלה וירד למטה לא יהי צורך להשמיע לישראל "הגיע זמן

(1) פרש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ועוד.

(2) ערוך ערך שף (הובא בחדא"ג מהרש"א מגילה כט, א).

(3) מגילה כט, א.

(4) ספ"א.

(5) ראה סנהדרין צה, א: "יתיב אפיתחא דרומי".

(6) יל"ש ישע"י רמז תצט.

(7) ועפ"ז יומתק הדיוק "עומד על גג בית המקדש" – ש"גגות . . . לא נתקדשו" (רמב"ם הל' ביהב"ח פ"ו ה"ז), שרומז על חו"ל בערך לקדושת א"י.

לקוטי

במדבר

שיחות

היותם "נשיאי מטות אבותם". ומדוע מוסיפה התורה ומדגישה "ראשי אלפי ישראל הם"? אלא, התורה רוצה בכך לציין את גדולתם באופן כללי, שהם "ראשי אלפי ישראל", ולכן הם ראויים להיות "קרואי העדה", ולהשתתף במנין כל ישראל.

[והדבר יובן טוב יותר לפי פירוש המילים "ראשי אלפי ישראל", שמשמעותן היא – ראשים על "שרי אלפים"²¹: סכום המנין של כל שבט הרי כלל כמה מאות נותרות על האלפים השלמים²². ולצורך השלמת מספר של אלפים, כדי שגם על מאות ועשרות וכו' אלה יהיה "שר האלף", צריך היה לצרף את העודפים של השבטים השונים²³.

יוצא מכך, שבהיות הנשיאים ממונים על שרי האלפים, הרי נשיאותם איננה רק על בני שבטים, אלא גם על שבטים אחרים].

ח. קריאת שמות הנשיאים – מינוי לתפקיד חדש

לפי זה מובן מדוע מפרט כאן הקדוש-ברוך הוא את שמותיהם של כל הנשיאים – כי, כפי שכבר למדנו לפני כן, הקדוש-ברוך הוא ממנה ומעניק את הכחות הדרושים לתפקיד, על ידי קריאה בשם, כנאמר²⁴ "ראה קראתי בשם בצלאל... ואמלא אותו רוח אלקים...".

(21) ראה ראב"ע כאן. אברבנאל. ועוד.

(22) בהמנין דפרשתנו כ"ה במנין דכל שבט, כמפורש לקמן בהפסוקים (א, כא ואילך). וע"פ פרש"י תשא (ל, טז) משמע שגם בהמנין שלאחרי חטא העגל ה"י ע"ו. ואכ"מ.

(23) כי אין מסתבר (ע"ד הפשט) שמאות הנותרות שבכל שבט לא ה"י להם שר האלף. ועוד ועיקר – כן מוכח בפרש"י יתרו יח, כא (מסנהדרין יח, א): שרי אלפים הם היו שש מאות שרים לשש מאות אלף וכו'.

[וצע"ק בהמנין דשרי אלפים (וכן בשרי מאות, חמישים ועשרות) דבפרש"י שהרי ה"י ג' אלפים חמש מאות וחמישים יתר על השש מאות אלף (פרשתנו א, מו), וכן ה"י מנינים גם בהמנין לאחרי יום הכפורים (רש"י תשא שם). ופרשת יתרו, ואתה תחזה" (דעל"י קאי פרש"י הנ"ל) היתה – לפרש"י (יתרו יח, יג) – אחרי יוהכ"פ. ואכ"מ].

(24) תשא לא, ב ואילך. ומשה הוכיר זה כמספר הציווי לבני" (ויקהל לה, ל).

וכך בעניננו: באמצעות קריאת שמות הנשיאים על ידי הקדוש-ברוך הוא למשה²⁵, הוא מינה אותם וחדש בהם תפקיד אשר לא היה אצלם לפני כן. הם נעשו "קרואי העדה – נקראים לכל דבר חשיבות שבעדה", של העדה כולה, כדלעיל.

ובכך מובן גם הפסוק השני כאן "ויקח משה ואהרן את האנשים האלה אשר נקבו בשמות": כיון שאו התחדש בנשיאים מינוי מיוחד מאת הקדוש-ברוך הוא, היה צורך ב"ויקח" מחדש, כ"קרואי העדה", בנוסף על המינוי הקודם כנשיאי השבטים.

וזהו כוונת רש"י באומרם "האנשים האלה – את שנים עשר נשיאים הללו, אשר נקבו לו כאן בשמות". אין אלה שני קטעים של "הבור המתחיל" ברש"י, אלא זהו דבור והמשך אחד²⁶. רש"י מעתיק את לשון הפסוק, ומשבץ בתוכו את הפירוש: האנשים האלה – את שנים עשר נשיאים הללו – אשר נקבו – לו כאן – בשמות.

בכך אין בכוונתו להבהיר, כפירושים שהובאו לעיל, שאין הכוונה לאנשים אחרים, אלא בכך הוא מסביר את פרטי הלקיחה של משה ואהרן: האנשים האלה היו לפני כן י"ב הנשיאים, אך לקיחתם היא גם משום המינוי אשר התחדש בהם עתה – אשר נקבו לו כאן בשמות, אף אם היו כבר ידועים לפני כן כנשיאים.

ולכן נאמר בפסוק "ויקח משה ואהרן את האנשים האלה" – העובדה ש"ויקח משה ואהרן" את הנשיאים עמם למניית ישראל, לא היתה תוצאה של היותם נשיאי המטות בלבד, בהיותם קשורים כל אחד לשבטו²⁷, אלא בתור "האנשים האלה" – גם בהיותם קרואי העדה, אנשים המופרדים משאר העדה.

(25) להעיר מיריעות שלמה כאן (שפ"ח כאן בשם המהרש"ל). ש"ך עה"ת פרשתנו א, ג (בספרו). יו.

(26) בדפוס ראשון ודפוס שני וכמה כת"י רש"י אין נקודות המפסיקות (וגם אין ריחוק המורות על ד"ה שיש.

(27) שזה מכריח שיהי' במנין שבטו.

ט. מהו הצורך בשיתוף הנשיאים בקשורים לכל העדה?

אך עדיין אין הדברים „חלקים“ לגמרי: סוף סוף, מדוע היה צורך שכל נשיא ישתתף במנין השבטים האחרים, ולשם כך היה צריך למנותם במינוי חדש – „קראי העדה“ – כדי שיהיה להם קשר לעדה כולה, ולא רק לשבט שלהם? והרי, לכאורה, ממה נפשך:

מצד הענין הכללי שבמנין, המקיף את כל בני ישראל כאחד, ומשום כך יש צורך שהוא ינוהל על ידי מי שקשור לכלל כולו כאחד – די בנייהול המנין, כמנינים קודמים, על ידי משה בלבד, ולכל היותר – גם באמצעות אהרן הכהן הגדול.

ומצד ההפרדה של כל שבט לעצמו, שספרו כאן כל שבט בנפרד כדי לדעת את מנין בני ישראל „למשפחותם לבית אבותם“, אשר לשם כך היה צורך בנשיאי השבטים – הרי לכך אין חשיבות, לכאורה, שהנשיאים יהיו קשורים לכל העדה?

י. מנין זה – גילוי המעלות הפרטיות של כל יהודי

ההסבר לכך הוא:

המנין הוא, כלשון רש"י²⁸, כדי „להודיע צבתן...“, הוא מבטא את החיבה של ישראל. כפי שמבאר השל"ה²⁹, שעל ידי המנין נעשים ישראל לדבר חשוב – דבר שבמנין – ולפיכך אינו בטל³⁰.

ובכך יש שתי אפשרויות³¹:

המנינים הקודמים, שבהם ספרו את כל ישראל ככלל אחד, בלי החלוקה לשבטים – באו „להודיע“ ולגלות את מעלתם וחיבתם של

ישראל הנעלים מהתחלקות. זוהי המעלה של כל יהודי מצד עצם הנשמה, שבה אין הבדל בין יהודי אחד לזולתו.

המנין שבפרשתנו³² בא לגלות, „להודיע“, גם את המעלות הפרטיות של ישראל, שבכך יש הבחנה ביניהם, ואין דומות מעלותיו הפרטיות של יהודי אחד למעלותיו הפרטיות של רעהו.

ולכן מנו כאן גם כל שבט בנפרד, כי שנים עשר השבטים היו שונים זה מזה בדרך חייהם, לימוד התורה, פרנסתם וכדומה – כפי שרואים בברכת יעקב, כפירוש רש"י³³, שמכך מובן שהיו שונים גם בעבודת ה', ובאופן כללי – אלה הן שתיים עשרה דרכים כלליות בעבודת ה' שבהם נחלקים כל ישראל³³ („ראובן“ – עבודה של „ראו“, ראה, „שמעון“ – שמיעה³⁴, וכדומה).

יא. המעלה הפרטית משלימה את הכלל

למרות זאת נמנה גם במנין זה כל יהודי כאחד – לא יותר ולא פחות. ומכך רואים (כאמרו מספר פעמים³⁵), שבמנין יש פרט שבו כולם זהים, למרות שהם נחלקים ונספרים למשפחותם לבית אבותם.

יוצא מכך, שיש כאן דבר והיפוכו: בלי להתחשב בכך שהמנין קשור למעלותיהם הפרטיות של ישראל

– שבכך יש דרגות שונות: מי שמעלתו גבוהה יותר, כגון: ראשיכם שבטיכם וכדומה, חשוב יותר מבעל המעלה הפחותה – חוטב עציץ ושואב מימין וכדומה. ולכן אין מקום,

(32) וי"ל שכאן גופא (וכן בפ' פנחס) היו ב' מנינים: כל שבט בפ"ע, צירוף כולם יחד. ובפרט ע"פ פ"ל הארז"ל בלקוטי תורה בפרשתנו בפ"ל מש"כ בני נפתלי (ולא „לבני“ כבהשאר).

(33) ראה לקו"ש [המתורגם] ח"ו ע' 11. לקו"ש ח"י ע' 97 ואילך. וש"נ.

(34) תו"א ר"פ ויהי. ובכ"מ.

(35) ראה לקו"ש ח"ח שם. וש"נ.

לכאורה, לספור את כולם באופן שווה – באותה חשיבות –

אך בכל זאת נמנה כל יהודי כשווה לאחרים.

ויש לומר שההסבר של צירוף שני ענינים אלו ביחד הוא: ספירת ישראל מצד מעלותיהם הפרטיות איננה רק כדי לגלות את מעלתו של כל יהודי או כל שבט כשלעצמו, אלא להראות כיצד כל המעלות הפרטיות מצטרפות יחדיו לקומה אחת שלימה³⁶.

ובענין זה – שכל מעלה פרטית משלימה את הכלל – אין הבחנה³⁷: בדיוק כשם ש„הקומה השלימה“ נזקקת למעלת הראש והמוח לצורך שלימותה, כך היא נזקקת למעלת הרגל. ולכן נמנה כל אחד באופן שווה כאחד – כי בהשלמת הכלל שווים כולם.

(36) וכמו שהוא בהמנין בפשטות, שלכן לאחרי הפירוט דמנין כל שבט בפ"ע חוזרת התורה ומפרשת הסך הכל דכל פקודי בני ישראל (א, מה"ז).

(37) ראה לקו"ת ר"פ נצבים. לקו"ש [המתורגם] ח"ד ע' 120 ואילך. לקו"ש חכ"ג ע' 56 ואילך.

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח

ויהי'ר שעי' קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי', יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל 'ביאת דוד מלכא משיחא'

יהי אדוננו מורנו זרבינו מלך המשיח לעולם ועד